Gemeente Rotterdam

Project BP Noordelijk Niertje

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan

Projectcode

Datum
01 feb 2013

Versie
Concept

Opdrachtgever
Bureau bestemmingsplannen

Opsteller
drs. O. van Velthuijsen

Collegiale toets
Drs. M. Meijer

Samenvatting

Voor het gebied "noordelijk Niertje" wordt een projectbestemmingsplan opgesteld. Het projectbestemmingsplan maakt de ontwikkeling van een woningbouwlocatie mogelijk. Het plangebied is gelegen aan de Kralingse Zoom ter hoogte van de Leendert Butterstraat. In de huidige situatie ligt het gebied deels braak en is verder begroeid met bosplantsoen, struweel en grassige plekken. Het gebied wordt omzoomd aan drie zijden door een watergang.

Voordat nieuwbouw plaats kan vinden dient het terrein bouwrijp te worden opgeleverd. Hiervoor dient het bestaande groen (bomen, bosplantsoen, struweel) te worden gekapt/gerooid en mogelijk watergangen gedempt/vergraven. Dit soort ontwikkelingen moet op projectniveau getoetst worden aan de natuurwetgeving.

Voor dit plangebied is alleen de flora- en faunawet relevant. Gebiedbescherming is niet van toepassing daar er geen gebieden in of rond het plangebied zijn gelegen die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet of aangemerkt als onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

Aan de hand van bronnenonderzoek (natuurdatabase Gemeente Rotterdam) en een veldverkenning is vastgesteld dat het gebied een functie heeft voor soorten uit de soortgroep vleermuizen. Er heeft echter geen volledige inventarisatie plaatsgevonden, alleen losse waarnemingen van vleermuizen. Hieruit is wel op te maken dat het gebied minimaal dienst doet als foerageergebied. Het zal hier echter niet gaan om een essentieel gebied, daar er in de omgeving voldoende (en betere) alternatieven aanwezig zijn, zoals o.a. het Kralingse Bos. Wel is niet geheel uit te sluiten dat de populierensingel en watergang langs de Kralingse Zoom deel uitmaken van een vliegroute. Het gebied zou hier potentieel een stapsteen in kunnen vormen van migrerende vleermuizen van/naar het Kralingse Bos, daar de groenstructuur hierop aansluit.

Geadviseerd wordt de bestaande populierensingel EN de watergang te handhaven. Indien dit niet mogelijk is zal nader onderzoek moeten worden uitgevoerd om te bepalen of er inderdaad sprake is van een vliegroute. Is dit het geval dan zal ontheffing moeten worden aangevraagd. Deze zal naar verwachting wel worden verkregen MITS er mitigerende en eventueel compenserende maatregelen worden getroffen. Verder dient aannemelijk te worden gemaakt dat er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn.

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**4**
1.1	**Aanleiding**	**4**
1.2	**Voornomen ontwikkeling**	**5**
2.	**Wetgeving en beleid**	**6**
2.1	**Het bestemmingsplan en natuurwetgeving**	**6**
2.2	**Aanbevelingen vanuit wetgevend kader**	**6**
2.3	**Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)**	**6**
2.4	**Gemeentelijke ecologische verbindingszones**	**7**
2.5	**Gemeentelijk duurzaamheidsbeleid**	**7**
3.	**Beschrijving natuurwaarden in het plangebied**	**8**
3.1	**Algemene beschrijving**	**8**
3.2	**Eerder onderzoek, natuurdatabase Rotterdam en veldverkenning**	**9**
3.3	**Analyse beschermde soorten**	**9**
3.3.1	Vaatplanten	9
3.3.2	Grondgebonden kleine zoogdieren	9
3.3.3	Vleermuizen	10
3.3.4	Vogels	11
3.3.5	Amfibieën en reptielen	12
3.3.6	Vissen	12
3.3.7	Overige soortgroepen	12
4.	**Conclusies**	**13**
4.1	**Gebiedsbescherming**	**13**
4.2	**Soortbescherming**	**13**
4.2.1	Flora	13
4.2.2	Fauna	13
4.3	**Gevolgen projectbestemmingsplan en nader onderzoek**	**14**
4.4	**Omgang met beschermde soorten**	**15**
5.	**Kansen en aanbevelingen**	**16**

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De locatie “Noordelijk Niertje” is een gebied dat al circa 20 jaar braak ligt. De locatie bevindt zich in Kralingen-Oost, grenzend aan de Kralingse Zoom tegen over de metro - en busstation “Kralingse Zoom”. Men is sinds 1960 bezig met de ontwikkeling op de gehele locatie, welke in drie fasen uitgevoerd zou worden. De eerste twee fasen waren eind jaren '90 gebouwd, maar de ontwikkeling van de derde fase is mede tgv de rentecrisis gestopt. De gehele locatie is ooit al bouwrijp gemaakt. Inmiddels is het derde, nog onbebouwde deel, weer begroeid geraakt met struiken en bomen. De Gemeente is voornemens het gebied te benutten t.b.v. woningbouw. Eerder was ook al de vestiging van een school voorzien, maar door weerstand van omwonenden is deze ontwikkeling geschrapt. Voor de woningbouw (fase 2b) wordt een projectbestemmingsplan voorbereid, gebaseerd op de uitwerkingsregels van het huidige gebiedsbestemmingsplan Kralingse Zoom. Het projectbestemmingsplangebied Noordelijk Niertje is gelegen in de deelgemeente Kralingen-Crooswijk. De locatie bevindt zich in Kralingen-Oost, grenzend aan de Kralingse Zoom tegen over de metro - en busstation “Kralingse Zoom”. De deelgemeente Kralingen Crooswijk is de bestuurlijke opdrachtgever voor dit project. De totale kavel is ca. 19.370 m2 groot, waarvan c.a. 12.680 m2 uitgeefbaar en 6.690 m2 niet uitgeefbaar is. De ligging van het bestemmingsplangebied is weergegeven in figuur 1.

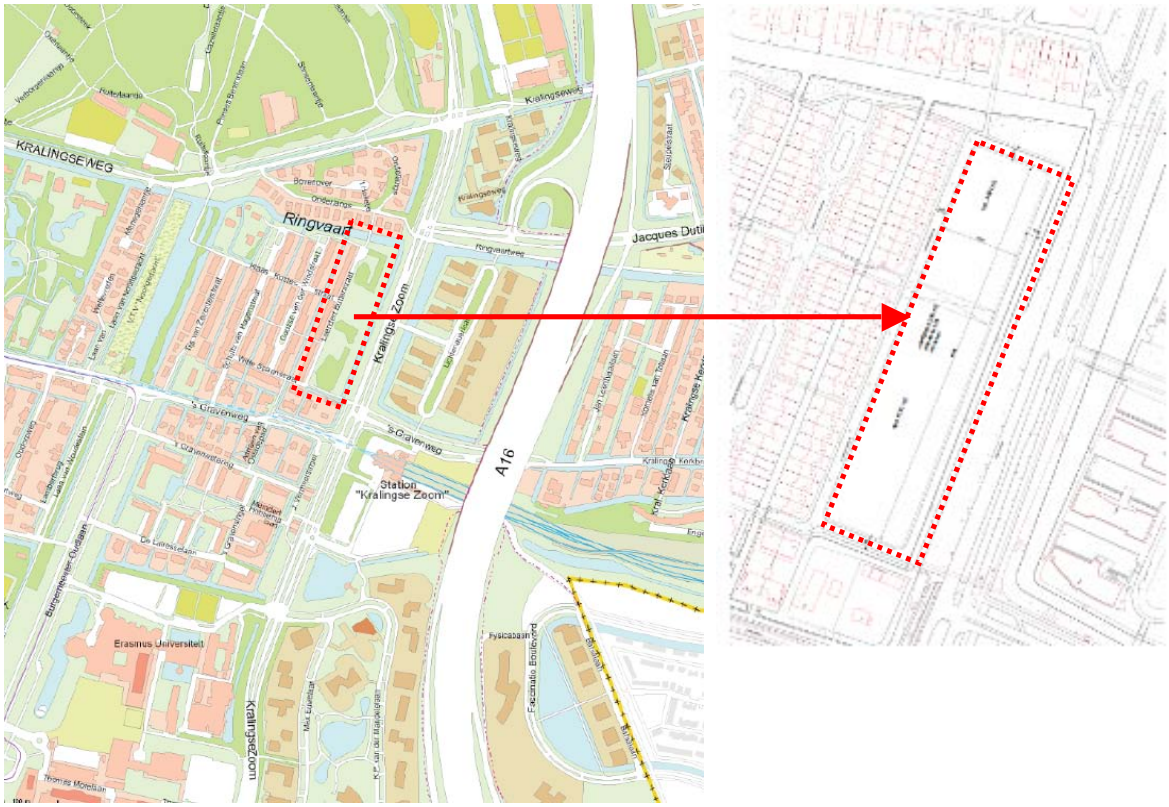

Figuur 1: projectbestemmingsplangebied Noordelijk Niertje

1.2 Voornomen ontwikkeling

Het projectplan voorziet in de bouw van circa 50 woningen op een terrein van 19.370 vierkante meter bruto, waarvan 12.700 vierkante meter uitgeefbaar. De beoogde woningdichtheid bedraagt conform het huidig bestemmingsplan maximaal 30 woningen per ha, vooral woningen in het midden- en onderkant van het duurdere segment. De gemeente is en blijft zelf verantwoordelijk voor het woonrijp maken van het plangebied. Het woonrijp maken van het gebied heeft gevolgen voor de bestaande groenelementen (kappen) en mogelijk ook de watergang (dempen/vergraven).

Een nieuw opgesteld bestemmingsplan, een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan en/of een projectbestemmingsplan dient altijd getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet;
- Beleidskaders: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS).

2. Wetgeving en beleid

Zie ook Bijlage 1.

2.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

De flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet (bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient de aanvaardbaarheidstoets aan de Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet dus uitgevoerd te zijn. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan nog wel flora en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in de toekomst alsnog een nieuwe ontwikkeling gepland wordt, waarbij een bestemmingsplanwijzing of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving. Voor het projectbestemmingsplan Noordelijk Niertje is alleen de Flora- en Faunawet relevant. Het dichstbijgelegen Habitatrichtlijngebied (Natuurbeschermingwet) is de Oude Maas en ligt op meer dan 10 kilometer van het plangebied. De in het projectbestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen zullen, gezien deze grote afstand, geen significante invloed op de Oude Maas hebben.

2.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing in het kader van de flora- en faunawet noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de aanvang van de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het projectbestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden. De doorlooptijd van onderzoek in het kader van de flora- en faunawet kan namelijk in het ongunstigste geval oplopen tot 2 jaar.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en Faunawet.

Rode lijst soorten hebben geen specifieke wettelijke status. Hiervoor geldt uitsluitend de zorgplicht.

2.3 Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Er lopen geen gedeelten van de provinciale ecologische hoofdstructuur door het projectbestemmingsplangebied. Er zijn ook geen onderdelen van de PEHS binnen het gebied gepland. Het dichtstbijgelegen onderdeel van de PEHS is (zoekgebied) Vlinderstrik/Schiebroeksepolder. Deze is enkele kilometers van het dichtstbijgelegen gedeelte van het plangebied gelegen. Het is onwaarschijnlijk dat de relatief beperkte ontwikkelingen die

door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt invloed kunnen hebben op de provinciale ecologische hoofdstructuur.

2.4 Gemeentelijke ecologische verbindingszones

Rotterdams beleid met als doel het vastleggen van bestaande binnengemeentelijke ecologische verbindingszones is in voorbereiding. Op dit moment is nog niet zeker wat de toekomstige status van de ecologische verbindingszones zal zijn. Het is mogelijk dat de Kralingse Zoom wordt opgenomen als verbindingsroute, gezien de aansluiting met het Kralingse Bos.

2.5 Gemeentelijk duurzaamheidsbeleid

Vanuit de gemeente is momenteel nog geen vaststaand beleid t.a.v. duurzaamheid. Echter is het wel een speerpunt binnen veel projectplannen. Het is niet ondenkbaar dat op termijn alsnog een gemeentelijk duurzaamheidsbeleid wordt geformuleerd. Ecologie kan hier op verschillende manieren bij aan haken bij het verduurzamen van een gebied. Het kan van belang zijn voor o.a. de vergroeningsopgave (meer groen, maar vooral ook kwalitatief goed groen), biodiversiteit (aantrekkelijker maken van gebied dat soorten zich er vestigen) en klimaatadaptatie (zoals luchtkwaliteit, maar ook waterberging en betere regulering van temperaturen).

3. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

3.1 Algemene beschrijving

Het plangebied betreft in de huidige situatie een onbebouwd, deels braakliggend terrein en verder begroeid met bosplantsoen. Verder wordt het gebied aan drie zijden omsloten door een watergang, waarvan twee met bomen langs de oever. Aan de noordzijde betreft dit wilgen en langs de oostzijde populieren (Kralingse Zoom). Bij de brug die de Leendert Butterstraat met Onderlangs verbindt staat nog een okkernoot. De populieren langs de Kralingse Zoom zijn reeds in de volwassen ontwikkelingsfase en vormen daardoor een dichte groenstructuur. Ook de wilgen aan de noordzijde zijn al in het volwassen stadium, waarbij een aantal holten en spleten hebben. Aan de westzijde van het gebied staan rijtjeswoningen, langs de Leendert Butterstraat. Onderstaande kaart toont een luchtfoto met de groenstructuur (figuur 2). De populieren aan de oostzijde maken deel uit van een groenstructuur die doorloopt zowel zuidelijk als noordelijk.

Figuur 2: groenstructuur (bomen) in en rond plangebied (rood)

3.2 Eerder onderzoek, natuurdatabase Rotterdam en veldverkenning

Binnen het projectbestemmingsplangebied zijn geen eerdere onderzoeken uitgevoerd. Wel hebben er in de directe omgeving wel een aantal onderzoeken plaatsgevonden te weten:

- Burgermeester Oudlaan
- Erasmus Woudesteijn terrein
- Kralingse Bos

In al deze onderzoeken zijn beschermde soorten aangetroffen (te weten: vleermuizen, vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen en vissen). Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2005-2012). In de database wordt voor het plangebied slechts melding gemaakt van een aantal losse waarnemingen. Het grotendeels ontbreken of beperkte hoeveelheid van waarnemingen kan betekenen dat een soort ter plaatse niet voorkomt, maar het kan ook betekenen dat er op die plaats nog nooit gericht onderzoek is gedaan. Behalve waarnemingen van in de Flora en Faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Rode lijst soorten zijn indicatief voor hoge natuurwaarden. Rode lijst soorten hebben geen specifieke status binnen de Flora- en faunawet en dragen dezelfde bescherming als reguliere broedvogels. Ten behoeve van deze bestemmingsplantoets worden deze dan ook als zodanig behandeld.

Om een beter beeld te krijgen van het gebied, in aanvulling op de reeds beschikbare gegevens, wordt bij een quickscan meestal een éénmalige veldverkenning uitgevoerd. Het betreft hier geen gericht onderzoek, maar een inschatting van de potentie en geschiktheid van het gebied voor beschermde soorten. De veldverkenning heeft plaatsgevonden op 29 januari 2013, gedurende het winterseizoen.

3.3 Analyse beschermde soorten

3.3.1 Vaatplanten

In de natuurdatabase van de Gemeente Rotterdam zijn geen groeiplaatsen bekend binnen het plangebied. Aangezien de veldverkenning in de winter is uitgevoerd, is niet altijd goed in te schatten of het gebied mogelijk groeiplaatsen herbergt van beschermde soorten. Echter op basis van het bestaande biotoop en de huidige situatie kan wel een conclusie worden getrokken. Het gebied is deels verruigd en op een aantal plekken braak. Ook zijn er delen begroeid met gras, wat zeer waarschijnlijk intensief wordt beheerd. Langs de waterkant groeit riet. De watergang is kortgeleden geschoond, aangezien er nog maaisel en bagger op de kant lag. Het is, gezien het intensieve beheer (watergang, delen met gras) onwaarschijnlijk dat in het gebied geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten voorkomen.

3.3.2 Grondgebonden kleine zoogdieren

De aanwezigheid van ruigte, struweel en bosplantsoen en tevens rietbegroeiing langs de watergang maakt het gebied geschikt voor meer algemene, grondgebonden kleine zoogdieren. Te denken valt aan o.a. mol en egel. Beide soorten zijn vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

3.3.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en Faunawet. Dit geldt voor zowel de vaste rust- en verblijfplaatsen, als voor essentiële vliegroutes en foerageergebieden. Deze drie onderdelen vormen samen het leefgebied van de vleermuis. Indien er negatieve effecten optreden op één van deze onderdelen kan dat gevolgen hebben voor het gehele leefgebied. Aantasting van een vliegroute kan er bijvoorbeeld toe leiden dat vleermuizen niet meer hun foerageergebied kunnen bereiken. In de natuurdatabase van de Gemeente Rotterdam zijn een aantal waarnemingen van gewone dwergvleermuis opgenomen binnen de grenzen van het plangebied. Op onderstaande kaart zijn de waarnemingen weergegeven.

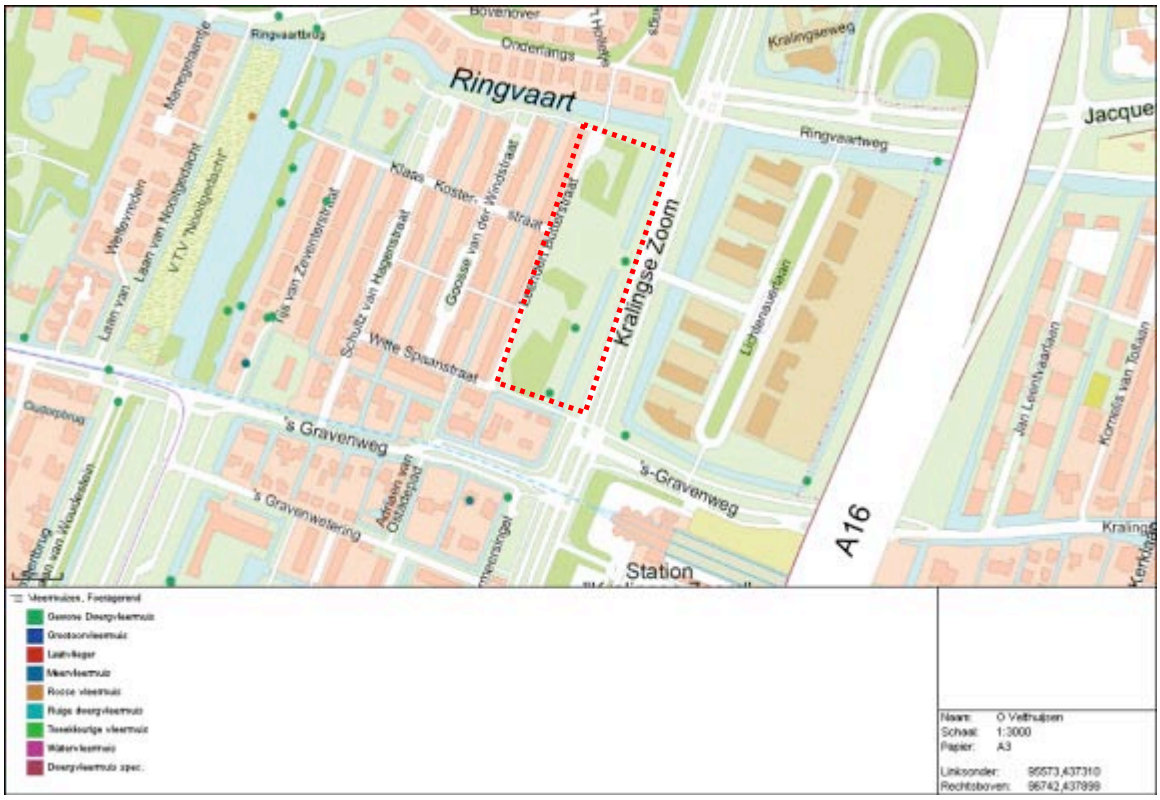

Figuur 3: waarnemingen vleermuizen in en rond het plangebied

Het betreft hier losse waarnemingen, die niet specifiek gekoppeld zijn aan een project of onderzoek. De waarnemingen geven wel een indicatie dat het gebied gebruikt wordt als foerageergebied. Echter is het, gezien de nabijheid van grotere foerageergebieden zoals o.a. het Kralingse Bos, niet waarschijnlijk dat het hier om een essentieel foerageergebied gaat. Bij de veldverkenning is kritisch gekeken naar de aanwezige bomen. Bij het grootste deel zijn geen holten en/of spleten aangetroffen die potentieel geschikt kunnen zijn als vaste rust- en verblijfplaats. Alleen bij de wilgbeplanting aan de noordkant (langs de watergang) zijn een aantal exemplaren aangetroffen met holten. Deze bomen zijn echter te laag om geschikt te kunnen zijn als verblijfplaats, de meeste holten waren daarnaast oppervlakkig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen worden niet binnen het plangebied verwacht. De enige functie die het plangebied mogelijk wel kan hebben is die van vliegroute. Het betreft hier dan vooral de bomenrij

(populieren) aan de oostzijde langs de watergang. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat deze structuur, die helemaal doorloopt tot het Kralingse Bos, onderdeel uitmaakt van een vliegroute. Daarnaast kan ook gefoerageerd worden boven de watergang. Onderstaande figuur 4 toont de mogelijke vliegroutes in en rond het plangebied. Bij de nabijgelegen Burgermeester Oudlaan is bij eerder onderzoek reeds vastgesteld dat hier een essentiële vliegroute aanwezig is die aansluit op het Kralingse Bos.

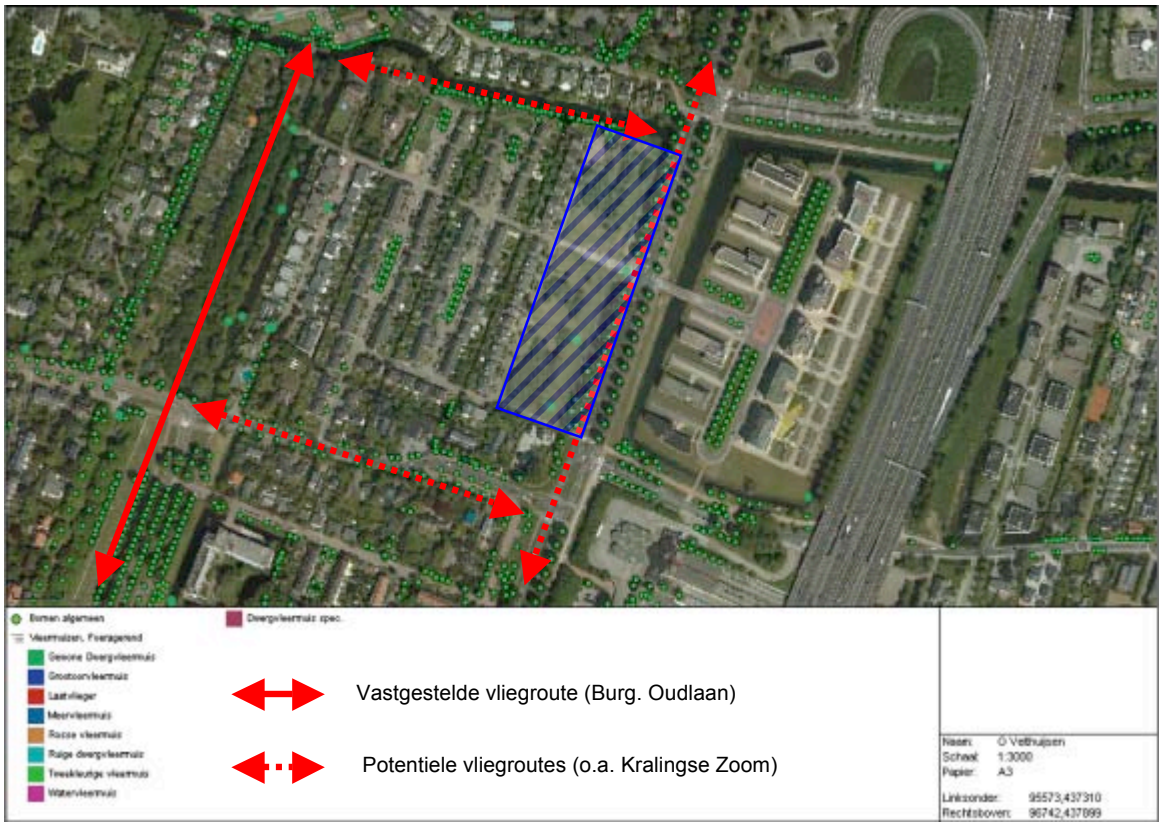

figuur 4: potentiële vliegroute voor vleermuizen (plangebied blauw gearceerd)

3.3.4 Vogels

De aanwezigheid van bosplantsoen en plekken met dichter struweel, alsmede een watergang met rietbegroeiing, maakt het gebied geschikt voor meer algemene broedvogels. Tijdens de veldverkenning op 29 januari 2012 zijn o.a. waargenomen merel, koolmees, kauw, vlaamse gaai en ekster. Al deze soorten kunnen potentieel broeden in het struweel of in de bomen. In de watergang zijn soorten als meerkoet zeker niet uit te sluiten. Voor al deze soorten geldt dat ze gedurende het broedseizoen niet verstoord mogen worden.

Er is tijdens de veldverkenning ook een inschatting gemaakt t.a.v. vogels met een vaste rust- en verblijfplaats. Het gaat hier dan om soorten als roofvogels, huismus en gierzwaluw waarvan het nest jaarrond beschermd is. Voor geen van deze soorten heeft het gebied een belangrijke functie, aangezien geschikte broedgelegenheid ontbreekt (zoals holen) en het gebied te verstoord is. Gedurende de veldverkenning zijn ook geen aanwijzingen gevonden (b.v. nesten of andere sporen) dat er mogelijk roofvogels in het gebied een verblijfplaats zouden kunnen hebben. Vogels

als huismus en gierzwaluw zijn gebouwgebonden. In de natuurdatabase zijn ook geen waarnemingen bekend voor wat betreft het plangebied. Wel zijn er waarnemingen gedaan van huismus bij de woningen langs de Leendert Butterstraat. Aangezien huismus vooral belang heeft bij kleinschalige groenelementen zoals dichte hagen en struweel, is het niet waarschijnlijk dat het plangebied een belangrijke functie heeft voor deze soort. Het is eerder aannemelijk dat huismus foerageert in tuinen van de nabijgelegen woningen en mogelijk hier ook een broedplaats heeft (onder dakpannen of in een nestkast). Geconcludeerd kan worden dat het plangebied niet van essentieel belang is voor vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen.

3.3.5 Amfibieën en reptielen

Langs en in de watergang zijn, zeker gezien de aanwezigheid van riet (dekking), algemene amfibiesoorten zoals gewone pad en bruine kikker, niet uit te sluiten. Voor beide soorten geldt echter een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient men te alle tijden de zorgplicht na te leven. Strikt beschermde amfibieën, zoals de rugstreeppad, worden niet in het gebied verwacht. Het betreft weliswaar een braakliggend terrein (het biotoop bij uitstek voor deze soort) maar is geïsoleerd gelegen in de stad. Het voorkomen van de rugstreeppad is daarmee uit te sluiten. Ook reptielen zijn, gezien de ligging van het gebied midden in de stad, niet te verwachten. Bovendien is in de regio Rotterdam maar een reptielensoort bekend en dat is de zandhagedis. Het gebied is voor deze soort volstrekt ongeschikt.

3.3.6 Vissen

Waarnemingen van (strikt) beschermde vissen zijn binnen het plangebied niet bekend. Wel zijn in de omgeving waarnemingen gedaan van bittervoorn. Dit betreft een strikt beschermde vissoort. Het voorkomen binnen het plangebied is niet op voorhand uit te sluiten, aangezien de watergangen binnen het plangebied aantakken op watergangen buiten het plangebied. Naast bittervoorn wordt ook de strikt beschermde kleine modderkruiper steeds vaker in binnenstedelijke wateren waargenomen. M.b.t. vissen is dus aandacht vereist indien men voornemens is werkzaamheden aan de watergangen uit te voeren (dempen, vebreden, verkleinen etc.).

3.3.7 Overige soortgroepen

De soorten uit overige soortgroepen zijn vaak zeer specifiek. Het betreft voor een groot deel insecten, zoals vlinders, libellen en diverse soorten kevers. Ook zijn er een aantal weekdieren beschermd onder de Flora- en faunawet. Strikt beschermde vlinders en libellen zijn zeer zeldzaam in Rotterdam. Bovendien stellen deze soorten strikte eisen aan de leefomgeving, zoals een natuurvriendelijke oevers met weelderige bloemrijke begroeiingen of bloemrijk grasland. In het plangebied ontbreken deze zaken. De watergang heeft wel een rietbegroeing, waardoor algemenere libellensoorten zeer waarschijnlijk wel hier zullen voorkomen. Ook meer algemene vlinders zijn niet uit te sluiten. Beschermde soorten worden echter op voorhand niet verwacht. De overige soorten, zoals kevers en weekdieren, stellen net als beschermde vlinder- en libellensoorten veelal strikte eisen aan de leefomgeving. Het is onwaarschijnlijk dat het plangebied voor dergelijke soorten een functie heeft.

4. Conclusies

4.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied is ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de natuurbeschermingswet. Ook maakt het geen onderdeel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Vanuit het oogpunt gebiedbescherming zijn er geen vervolgstappen nodig.

4.2 Soortbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde fauna door voorgenomen ontwikkelingen kans lopen te worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of groeiplaatsen van beschermde flora verdwijnt. Afhankelijk van de zwaarte van bescherming van een soort kan een ontheffingplicht aan de orde zijn, waarbij mitigerende en compenserende als voorwaarden kunnen worden gesteld.

4.2.1 Flora

Het plangebied betreft een braakliggend, deels verruigd terrein met bosplantsoen en omzoomd door enkele watergangen. Er is sprake van sterke menselijke beïnvloeding, aangezien de watergang kortgeleden nog geschoond is (riet/bagger op de kant). Verder zijn er sporen van betreding, de grassige delen worden intensief kort gehouden gemaaid. Het is daardoor onwaarschijnlijk dat er hier geschikte groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten aanwezig zijn. Beschermde flora is voor dit projectbestemmingsplan geen aandachtspunt.

4.2.2 Fauna

De meeste van de mogelijk voorkomende diersoorten, zijn beschermd onder de eerste beschermingscategorie van de Flora- en faunwet. Het betreft hier o.a. soorten als egel en mol, welke tot in de binnenstad kunnen worden aangetroffen, veelal in tuinen en gazon. De huidige situatie, met bosplantsoen en verruigde plekken, biedt geschikt leefgebied voor deze soorten. Voor beide soorten geldt echter een algemene vrijstelling voor het vestoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. De zorgplicht is wel altijd van toepassing.

Aanwezigheid van strikt beschermde soorten is in het plangebied “Noordelijke Niertje” niet uit te sluiten. Uit de Natuurdatabase van gemeente Rotterdam blijkt dat er waarnemingen gedaan zijn van foeragerende vleermuizen binnen het plangebied. Het is aannemelijk dat het terrein onderdeel uitmaakt van een groter fourageerelement. Echter zal het terrein opzichzelf niet essentieel zijn, gezien de directe nabijheid van o.a. het Kralingse bos, wat als foerageergebied veel waardevoller is. De omgeving biedt ook nog andere alternatieven, zoals tuinen van nabijgelegen woningen. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen worden binnen het plangebied niet verwacht, het ontbreekt daarvoor aan geschikte (oudere) bomen met diepe holten. Wel maakt de bomenrij, bestaande uit populieren, in combinatie met de watergang mogelijk onderdeel uit van een vliegroute. De groenstructuur loopt door tot aan het Kralingse Bos. Het is niet uit te sluiten dat vleermuizen de Kralingse Zoom gebruiken om hier te komen. Het plangebied kan hierbinnen een stapsteen vormen. Indien de bomenrij langs de Kralingse Zoom

gekapt gaat worden en de watergang gedempt kan daarmee een negatief effect optreden op de geschiktheid als vliegroute. De groenstructuur en watergang dienen daarom gehandhaafd te blijven. Indien bij ruimtelijke ontwikkelingen dit niet haalbaar is en de bomen en watergang verdwijnen, zal voorafgaand eerst een nader onderzoek moeten worden uitgevoerd. Hiermee kan worden vastgesteld of de groenblauwe structuur langs de Kralingse Zoom wel of geen functie vervult als vliegroute. Indien dit inderdaad het geval is zal een ontheffing moeten worden aangevraagd.

4.3 Gevolgen projectbestemmingsplan en nader onderzoek

Projectbestemmingsplan

Binnen het projectbestemmingsplan is woningbouw voorzien. Er zal daarbij rekening moeten worden gehouden met soorten uit de soortgroep vleermuizen. Indien de bestaande groenstructuur en watergang langs de Kralingse Zoom behouden blijft is het aannemelijk dat er geen effecten optreden op vleermuizen. Als dit niet mogelijk en het gehele gebied bouwrijp moeten worden gemaakt zal voorafgaand nader onderzoek moeten worden uitgevoerd. Voor het vaststellen van het projectbestemmingsplan is nader onderzoek en aanvragen van eventuele ontheffing echter (nog) niet verplicht. Dit komt aan de orde voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van werkzaamheden en valt onder de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. Indien een ontheffingsaanvraag nodig is kunnen hieraan mitigerende en compenserende voorwaarden worden gesteld, waar bij de werkzaamheden rekening mee zal moeten worden gehouden. Met een goed onderbouwd onderzoek en de juiste maatregelen zal een ontheffing naar verwachting verleend worden. Met inachtneming van bovenstaande zaken staat flora- en fauna de vaststelling van het projectbestemmingsplan niet in de weg.

Nader onderzoek procedure

Indien, zoals boven aangegeven, de watergang en groenstructuur lans de Kralingse Zoom verdwijnt als gevolg van de plannen dan is nader onderzoek noodzakelijk. Zowel nader onderzoek als een eventuele ontheffing komen aan de orde (ruim) voorafgaand aan de uitvoeringsfase. Gezien de duur van de onderzoeksperiode wordt aangeraden deze tijdig uit te zetten. Onderstaande tabel toont de maanden waarin onderzoek kan worden uitgevoerd naar de desbetreffende soortgroep. Voor vleermuizen betreft dit twee perioden nl. voorjaar/zomer en najaar.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
vleermuizen												

Uit het nader onderzoek zal vervolgens blijken of een ontheffingsaanvraag voor verstoring van vleermuizen daadwerkelijk noodzakelijk is. Deze dient te worden aangevraagd via het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI). Het behandelen van de ontheffingsaanvraag door ELI bedraagt doorgaans 16 weken, vanaf het moment van indienen. Indien gewenst wordt een aparte offerte voor een ontheffingsprocedure opgesteld. De ontheffing kan tevens geïntegreerd in de Wabo aangevraagd worden. De proceduretijd van de gehele Wabo-aanvraag wordt hiermee 26 weken. Indien een ontheffing noodzakelijk is, dient deze in bezit te zijn, **voor** de werkzaamheden van start gaan.

4.4 Omgang met beschermde soorten

Bij de uitvoering van werkzaamheden dient verder altijd rekening te worden gehouden met broedende vogels, dit conform de zorgplicht. Schade aan nestplaatsen van vogels kan voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen valt globaal in de periode half maart tot half juli. De nestplaatsen van vogels met een vaste rust- of verblijfplaats zijn het hele jaar rond beschermd. Voor het vernietigen van deze nestplaatsen is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Naast vogels geldt de zorgplicht ook voor alle andere beschermde (en niet beschermde) flora en fauna. Tijdens werkzaamheden dient o.a. rekening te worden gehouden met kleine zoogdieren, vissen en amfibieën. Indien nodig dienen dieren voorafgaand aan werkzaamheden te worden weggevangen.

5. Kansen en aanbevelingen

Uit de analyse die is gemaakt met behulp van gegevens uit de natuurdatabase Rotterdam en de veldverkenning is gebleken dat vleermuizen het plangebied in ieder geval gebruiken als foerageergebied. Mogelijk maakt de bomensingel en watergang langs de Kralingse Zoom onderdeel uit van een vliegroute. Indien er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van negatieve effecten op voorgenoemde soorten geldt mogelijk een ontheffingsplicht. Afhankelijk van de soort waarvoor ontheffing aangevraagd wordt, zijn voor het verkrijgen van een ontheffing een aantal voorwaarden van belang. Om een ontheffingsprocedure te bespoedigen en de kansen op succes te vergroten zijn, met het oog op toekomstige nieuwbouw, wel aanbevelingen toe doen om de situatie voor specifiek soorten uit bovengenoemde soortgroepen te verbeteren.

Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende vleermuizen. Naast soorten uit deze soortgroep biedt dit ook gelijk kansen voor andere beschermde soorten als huismus en gierzwaluw. Bij gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden.
Ook bij de renovatie van bestaande gebouwen zijn voorzieningen voor Huismussen en Gierzwaluwen makkelijk te treffen. Bovenstaande maatregelen passen binnen een gemeentelijk duurzaamheidsbeleid, waarbij een van de doelen is om biodiversiteit in de stad te versterken.

Bij nieuwbouw met platte daken kan bovendien overwogen worden groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk. Daarnaast zijn ze in het kader van duurzaamheid gunstig voor o.a. waterberging, koeling en luchtkwaliteit.

Sinds de recente aanpassing van het bouwbesluit is het mogelijk hoger gelegen open stootvoegen een breedte te geven van groter dan 1 centimeter (Bouwbesluit 2012 artikel 3.69 lid 2). Bij een breedte tussen anderhalf en 2 centimeter wordt de er achter gelegen spouwruimte geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Door bij nieuwbouw de hoger gelegen ventilatievoegen deze breedte te geven neemt het aantal voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied toe.

Bij aanleg van compensatiewater kan gekozen worden voor het plaatselijk toepassen van natuurvriendelijke oevers. Behalve gunstig voor de waterkwaliteit en voor de kindveiligheid leveren natuurvriendelijke oevers een positieve bijdrage aan de biologische diversiteit. Verder dient het compensatiewater ook een breder doel, want het biedt kansen in het kader van klimaatadaptatie.

Het handhaven of heraanplanten van doorgaande bomenrijen en laanbeplantingen verbetert de ecologische verbindingen in het plangebied. Daarbij is (kwaliteit goed) groen in algemene zin gewenst en gewaardeerd vanuit bewoners.

Bijlage 1: wetgevende kaders

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstorend effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en Faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. <u>algemene beschermde soorten</u>: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. <u>strikt beschermde soorten</u>: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. <u>zeer strikt beschermde soorten:</u> voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragcode kan worden gewerkt en/of er sprake is van soorten van de habitatrichtlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien

mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheidt gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en Faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.